

Bruselj, 17. oktober 2023
(OR. en)

14285/23

CLIMA 483
ENV 1139
ONU 80
DEVGEN 182
ECOFIN 1054
ENER 551
FORETS 155
MAR 126
AVIATION 192

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	13842/23
Zadeva:	Priprave na 28. konferenco pogodbenic (COP28) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) (Dubaj, 30. november – 12. december 2023) – sklepi Sveta

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o navedeni temi, ki jih je Svet odobril na 3973. seji 16. oktobra 2023.

Priprave na 28. konferenco pogodbenic (COP28) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC)

(Dubaj, 30. november – 12. december 2023)

– sklepi Sveta –

SVET EVROPSKE UNIJE

NUJNOST PODNEBNIH UKREPOV

1. Z ZASKRBLJENOSTJO UGOTAVLJA, da se opaženi učinki podnebnih sprememb, od suše do poplav, požarov v naravi in vročinskih valov, če naštejemo le nekatere, po vsem svetu še naprej povečujejo, pri čemer rekordne ekstremne vrednosti ob rekordnih ravneh emisij toplogrednih plinov vplivajo na skupnosti na vseh celinah. Poleg tega z zaskrbljenostjo PRIZNAVA vse večje učinke na zelo ranljivih območjih, med drugim na obalnih in gorskih območjih ter polarnih regijah. Ob upoštevanju tega POUDARJA, da je treba absolutno nujno okrepiti globalni odziv za reševanje podnebne krize, pri čemer je treba precej pospešiti tako zmanjšanje svetovnih emisij toplogrednih plinov v vseh državah kot prilagoditvene ukrepe in trajnostni razvoj, saj je to edini način za boj proti podnebnim spremembam ter zagotovitev boljšega življenjskega standarda in blaginje ljudem po vsem svetu ob hkratnem varovanju narave in ekosistemov.
2. POZDRAVLJA, da je Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) sprejel zbirno poročilo v okviru šestega ocenjevalnega poročila, in PONOVRNO POTRJUJE, da zelo ceni delo, ki ga je IPCC opravil v okviru svojega šestega ocenjevalnega cikla, ter POUDARJA, da so njegove ocene možnih rešitev za ukrepanje pomembne za politike.

3. Z zaskrbljenostjo OPOZARJA na ključne ugotovitve iz tega zbirnega poročila, vključno s tem, da (i) je obseg sprememb v podnebnem sistemu, ki jih povzročajo antropogene emisije, brez primere v zgodovini človeštva, (ii) podnebne spremembe, ki jih povzroča človek, povečujejo pogostost, velikost, prostorski obseg in trajanje ekstremnih vremenskih pojavov v vseh regijah po vsem svetu, (iii) kljub napredku pri načrtovanju in izvajanju prilagajanja obstajajo vrzeli in omejitve pri prilagajanju ter (iv) trenutno nacionalno določeni prispevki skupaj nikakor ne zadostujejo za to, da bi omejitev 1,5 °C ostala dosegljiva v 21. stoletju, obenem pa je poudarjeno, da so izvedljive, učinkovite in cenovno ugodne možnosti prilagajanja in blažitve že na voljo.
4. Se z veliko zaskrbljenostjo SEZNANJA z ugotovitvami iz najnovejšega poročila Svetovne meteorološke organizacije o globalni letni do desetletni posodobitvi podatkov o podnebj, ki kaže na rekordno raven svetovnih temperatur v naslednjih petih letih in v katerem je ocenjeno, da je 66-odstotna verjetnost, da bo letna povprečna svetovna temperatura blizu površine med letoma 2023 in 2027 vsaj eno leto več kot 1,5 °C nad predindustrijskimi ravnmi.
5. POUDARJA, da so podnebne spremembe del trojne planetarne krize, ki se vzajemno krepi in vključuje izgubo biotske raznovrstnosti in onesnaževanje. POZIVA k iskanju rešitev, s katerimi bi se lahko hkrati spopadali z več krizami, vključno s sonaravnimi rešitvami.
6. V zvezi s tem ODLOČNO POZIVA k večjim globalnim ukrepom in ambicijam v tem ključnem desetletju v skladu s poročili IPCC: omejitev segrevanja na približno 1,5 °C zahteva, da svetovne emisije toplogrednih plinov dosežejo najvišjo raven najpozneje do leta 2025 in se do leta 2030 v primerjavi z letom 2019 zmanjšajo za 43 odstotkov, do leta 2035 pa za 60 odstotkov.

7. PONOVRNO najostreje obsoja vojno agresijo Rusije v Ukrajini, za katero ne velja samo, da grobo krši mednarodno pravo ter povzroča velike izgube življenj in škodljive posledice za zdravje, tudi za civiliste, temveč prinaša tudi neposredno škodo naravi in dolgoročno degradacijo okolja, ogroža jedrsko varnost in zadržuje potrebno ukrepanje proti podnebnim spremembam. POUDARJA, da ta vojna ogroža svetovno varnost in stabilnost, zlasti na svetovnem jugu, hkrati pa ima resne negativne sekundarne učinke na energetske in prehranske varnost, zato se mora mednarodna skupnost nanjo nemudoma in odločno odzvati.

KREPITEV UKREPOV, AMBICIJ, MOŽNOSTI IN PODPORE

8. Pred konferenco COP28 ZNOVA POUDARJA, da je mednarodna angažiranost z močnim, na pravilih temelječim multilateralizmom ključna za doseganje uspešnih rezultatov pri obravnavanju globalnega izziva podnebnih sprememb.
9. IZPOSTAVLJA možnosti, ki jih podnebni ukrepi prinašajo ne le planetu in svetovnemu gospodarstvu, vključno v smislu naložb in finančnih priložnosti, konkurenčnosti, inovacij, ustvarjanja delovnih mest in gospodarske rasti, temveč tudi ljudem v smislu boljšega življenjskega standarda, zdravja, dostojnih delovnih mest, trajnostnih prehranskih sistemov in dostopnih cen energije.

10. PRIZNAVA, da bi morale pogodbenice pri ukrepanju v boju proti podnebnim spremembam spoštovati, spodbujati in izpolnjevati svoje obveznosti glede človekovih pravic, pravice do zdravja, pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja, pravic domorodnih ljudstev iz Deklaracije ZN o pravicah domorodnih ljudstev, pravic lokalnih skupnosti, migrantov, otrok in mladih, invalidov in ljudi, ki živijo v težkih razmerah, pa tudi glede enakosti spolov, opolnomočenja žensk in deklet ter medgeneracijske pravičnosti. POUDARJA, da so javna in vključujoča udeležba, angažiranost in dostop do informacij, tudi za civilno družbo in različne deležnike, ključnega pomena za spodbujanje socialne pravičnosti, poštenosti in vključevalnosti pri globalnem prehodu na podnebno nevtralnost. PONOVRNO POUDARJA, da je EU še naprej zavezana tem vrednotam. V zvezi s tem PRIZNAVA delo posebnega poročevalca za spodbujanje in varstvo človekovih pravic v okviru podnebnih sprememb.
11. POUDARJA, da, kot je razvidno iz poročil IPCC, nacionalno določeni prispevki ter njihove posodobitve in izvajanje skupaj še vedno nikakor ne zadostujejo, da bi bil cilj 1,5 °C dosegljiv, in z resno zaskrbljenostjo IZPOSTAVLJA, da je treba v skladu s Pariškim sporazumom znatno povečati svetovne ambicije.
12. OPOZARJA, da so bile vse pogodbenice pozvane, naj ponovno preučijo in v svojih nacionalno določenih prispevkih okrepijo cilje za leto 2030 ter po potrebi objavijo ali posodobijo svoje dolgoročne strategije za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, da bi jih dovolj zgodaj pred konferenco COP28 uskladile s ciljem glede temperature iz Pariškega sporazuma. To bi morale vključevati vse toplogredne pline in sektorje ter temeljiti na konkretnih politikah in ukrepih za njihovo izvajanje.

13. V zvezi s tem PRIZNAVA ključno vlogo vseh večjih gospodarstev pri omejevanju dviga globalne temperature v tem ključnem desetletju in naslednjih desetletjih ter POUDARJA, da bi morale vsako večje gospodarstvo od sprejetja Pariškega sporazuma znatno povečati ambicije svojih nacionalno določenih prispevkov, že doseči vrhunec svojih emisij toplogrednih plinov ali navesti, da bo do tega prišlo najpozneje do leta 2025, ter v svoje nacionalno določene prispevke vključiti cilje glede absolutnega zmanjšanja emisij vseh toplogrednih plinov v celotnem gospodarstvu. Prav tako POUDARJA, da bi morala velika gospodarstva predstaviti ali posodobiti svoje dolgoročne strategije za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, vključno s ciljem, da bi čim prej, najpozneje pa do leta 2050, dosegla ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov, v skladu s svojimi posodobljenimi nacionalno določenimi prispevki in ob upoštevanju, da mora biti cilj 1,5 °C dosegljiv.
14. POUDARJA, da bo prehod na podnebno nevtravno gospodarstvo v skladu s ciljem 1,5 °C zahteval postopno globalno opuščanje fosilnih goriv z nezmanjšanimi emisijami in vrhunec njihove porabe že v tem desetletju, da bi zagotovili potrebno ublažitev, kot je navedel IPCC. V zvezi s tem POUDARJA, kako pomembno je, da v energetske sektorju že precej pred letom 2050 večinoma ne bi bilo fosilnih goriv, in da si je treba prizadevati za popolnoma ali pretežno razogljičen elektroenergetski sistem po vsem svetu v 30-ih letih tega stoletja, pri čemer se ne dopušča nova proizvodnja električne energije iz premoga, saj so stroškovno učinkoviti brezemisijški ukrepi v navedenem sektorju že široko dostopni, kar prinaša številne koristi, med drugim za trajnostni razvoj, zdravje ljudi in kakovost zraka, ustvarjanje delovnih mest ter energetska varnost. Poleg tega POUDARJA, da tehnologije za zmanjševanje emisij, ki ne škodujejo bistveno okolju, obstajajo v omejenem obsegu in jih je treba uporabljati za zmanjšanje emisij predvsem iz sektorjev, v katerih je težko zmanjšati emisije, in da morajo tehnologije za odstranjevanje ogljika prispevati k negativnim globalnim emisijam, ter IZPOSTAVLJA, da se ne bi smele uporabljati za odlašanje s podnebnimi ukrepi v sektorjih, kjer so na voljo izvedljive, učinkovite in stroškovno učinkovite alternative za blažitev podnebnih sprememb, zlasti v tem ključnem desetletju. POZIVA k čimprejšnji odpravi subvencij za fosilna goriva, s katerimi se ne odpravlja energijska revščina in se ne omogoča pravični prehod.

15. SPODBUJA prizadevanja za dogovor o globalnih ciljih, ki so skladni s ciljem 1,5 °C do leta 2030, za hitro povečanje energetske učinkovitosti in pospeševanje energije iz obnovljivih virov. Zato POZIVA h globalnim ukrepom za potrojitev nameščenih zmogljivosti energije iz obnovljivih virov na 11 TW in podvojitev stopnje izboljšanja energetske učinkovitosti do leta 2030, pri čemer je treba upoštevati nacionalno mešanico energetskih virov posameznih držav. Ti cilji morajo biti tesno povezani s prihranki energije in postopnim opuščanjem proizvodnje in porabe energije iz fosilnih goriv; ti cilji naj bi bili sprejeti na konferenci COP28, in sicer v sodelovanju z državami v razvoju, vključno s krepitvijo zmogljivosti ter tehnično in finančno pomočjo iz vseh virov, da bi se spoprijeli z izzivi in zagotovili koristi prehoda, tudi v smislu dostopa do energije in energetske varnosti.
16. IZPOSTAVLJA ugotovitve IPCC iz šestega ocenjevalnega cikla, da bi morali potrebne blažilne ukrepe, povezane z energijo, spremljati ukrepi, povezani z materiali, kot sta učinkovitost materialov in krožno gospodarstvo.
17. POZDRAVLJA dogovor o bistvenih elementih potrebnega zakonodajnega okvira, predlaganega v sklopu svežnja „Pripravljeni na 55“, ki bodo Evropski uniji omogočili, da uveljavi svoje nacionalno določene prispevke in do leta 2030 zmanjša svoje neto emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990, najpozneje do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost ter si po tem letu prizadeva za doseganje negativnih emisij. UGOTAVLJA, da bi zakonodajni okvir „Pripravljeni na 55“, ko se bo v celoti izvajal, po ocenah Komisije lahko EU in njenim državam članicam omogočil, da presežejo cilj EU glede domačega neto zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z letom 1990.
18. POZDRAVLJA, da je bila UNFCCC predložena posodobitev nacionalno določenih prispevkov Evropske unije in njenih držav članic, ki odraža bistvene elemente svežnja „Pripravljeni na 55“ v informacijah, potrebnih za jasnost, preglednost in razumevanje, v skladu s sklepi, sprejetimi na konferencah COP26 in COP27, da bi obravnavali nujnost ukrepanja v tem desetletju.

19. NAVAJA, da bo EU določila svoj naslednji podnebni cilj v skladu z evropskimi podnebnimi pravili. OPOZARJA, da bo Komisija v ta namen najpozneje v šestih mesecih po prvem pregledu globalnega stanja po potrebi pripravila zakonodajni predlog na podlagi podrobne ocene učinka.
20. PRIZNAVA vse večji pomen tega, da vse pogodbenice izboljšajo svojo sposobnost prilagajanja, okrepijo svojo odpornost in zmanjšajo svojo ranljivost zaradi podnebnih sprememb, ter POUDARJA osrednjo vlogo celostnih, vključujočih in učinkovito izvedenih nacionalnih strategij in načrtov za prilagajanje.
21. POUDARJA, da si EU in njene države članice vse bolj prizadevajo za preprečevanje tveganj, ki izhajajo iz podnebnih sprememb, tako doma kot v tujini, kar se odraža v oblikovanju in izvajanju strategij in načrtov za prilagajanje v vseh državah članicah, vključevanju prilagajanja v ustrezne sektorske politike EU ter nadgraditvi evropske misije za prilagajanje in izvajanju prilagoditvene strategije EU. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE evropsko oceno podnebnih tveganj (EUCRA), ki bo podprla opredelitev političnih prednostnih nalog v Evropi, povezanih s prilagajanjem, in razvoj politik v sektorjih, občutljivih na podnebje.
22. PONOVRNO POUDARJA pomen mednarodne razsežnosti prilagoditvene strategije EU, pri čemer izpostavlja podporo EU mednarodni odpornosti proti podnebnim spremembam in pripravljenosti nanje, oblikovanje politik in spodbud za spodbujanje naložb, odpornih proti podnebnim spremembam, ter ciljno usmerjeno podporo partnerskim državam, zlasti za dejavnosti, ki podpirajo izvajanje različnih faz cikla prilagoditvene politike (ocena tveganja, načrtovanje, izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in učenje).
23. POZIVA vse pogodbenice, naj si bolj prizadevajo za vključitev prilagajanja podnebnim spremembam in odpornosti nanje v ustrezne in obstoječe politike, programe ter dejavnosti v vseh ustreznih sektorjih, saj so ta prizadevanja bistvena za preprečevanje vse večjih groženj podnebnih sprememb.

24. IZPOSTAVLJA, da bo ohranjanje dviga povprečne globalne temperature v okviru 1,5 °C bistveno za preprečevanje, zmanjševanje in obravnavanje prihodnjih izgub in škode, povezanih s škodljivimi učinki podnebnih sprememb.
25. IZPOSTAVLJA, da noben posamezen način odzivanja ne bo zadostoval za preprečevanje, zmanjševanje in obravnavanje izgub in škode, povezanih s škodljivimi učinki podnebnih sprememb. V zvezi s tem PRIZNAVA, da številne države, institucije in deležniki že sodelujejo pri financiranju cele vrste rešitev za odzivanje na izgube in škodo. PRIZNAVA, da je treba obstoječe ureditve financiranja okrepiti, da bi povečali odzive na izgube in škodo zaradi škodljivih učinkov podnebnih sprememb ter odpravili obstoječe prednostne vrzeli, povezane z zagotavljanjem ukrepov in podpore pri odzivanju na izgube in škodo. V zvezi s tem UGOTAVLJA, da lahko multilateralne razvojne banke in mednarodne finančne institucije, vključno s Skupino Svetovne banke, Mednarodnim denarnim skladom in Evropsko investicijsko banko, prispevajo k ureditvam financiranja za odzivanje na izgube in škodo.
26. PONOVRNO POUDARJA, da EU odločno podpira poziv generalnega sekretarja Združenih narodov k splošni pokritosti sistemov zgodnjega opozarjanja, ki rešujejo življenja, v naslednjih petih letih prek pobude za podnebno tveganje in sisteme zgodnjega obveščanja (CREWS) ter instrumenta za financiranje sistematičnih opažanj (SOFF), pa tudi pobude „Globalni ščit proti podnebnim tveganjem“ skupine ranljivih držav V20/skupine G7, da bi povečali zaščito ranljivih oseb in držav z zagotavljanjem in omogočanjem bistveno večjega in boljšega vnaprej pripravljenega financiranja v primeru nesreč. SE ZAVEZUJE, da bo ta prizadevanja podprl, tudi tako, da bo povečal financiranje in zavarovanje v zvezi s podnebnimi tveganji in tveganji nesreč (CDRFI) ter poskrbel, da bo globalna struktura CDRFI sistemska, koherentna in trajna.
27. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE razpravo o sklepih Sveta o podnebnem financiranju na njegovi seji 17. oktobra 2023.

28. PONOVRNO POTRJUJE močno zavezanost EU in njenih držav članic uresničitvi skupnega cilja 100 milijard USD za mobilizacijo podnebne financiranja do leta 2025 v okviru smiselni blažitvenih ukrepov in preglednosti izvajanja, PRIČAKUJE, da bo ta cilj dosežen leta 2023, ter POZIVA vse druge zadevne države, naj okrepijo svoja prizadevanja v zvezi s tem. POZIVA vse partnerje iz vseh regij, ki lahko to storijo, vključno z vlada, mednarodnimi finančnimi institucijami, subjekti Združenih narodov in medvladnimi organizacijami ter drugimi dvostranskimi in večstranskimi institucijami, tudi nevladnimi organizacijami in zasebnimi subjekti, naj zagotovijo okrepljeno in dodatno podporo za podnebne ukrepe, tudi pri odzivanju na izgube in škodo, ter opredelijo nove in inovativne vire financiranja, tudi iz sektorja fosilnih goriv, da se zagotovi podpora najranljivejšim državam pri blažitvi posledic podnebnih sprememb in krepitevi odpornosti proti njim.
29. POZDRAVLJA izid vrha o novem globalnem finančnem paktu, ki bo prispeval k posodobitvi mednarodnega sistema financiranja ter mobiliziral dodatna finančna sredstva za boj proti revščini in boljše reševanje svetovnih izzivov na področju podnebja in biotske raznovrstnosti; JE SEZNANJEN z izidom konference o dopolnitvi sredstev Zelenega podnebne sklada.

30. POUDARJA, da je pomembno prvi pregled globalnega stanja – kot temelj cikla ambicij Pariškega sporazuma – na konferenci COP28 v Dubaju uspešno zaključiti z ambicioznim in v prihodnost usmerjenim izidom, s katerim se bodo izkristalizirale poti in priložnosti za trajnosten in proti podnebnim spremembam odporen razvoj, s pomočjo katerih bi omejitve 1,5 °C ohranili dosegljivo, vključno s konkretnimi priporočili za okrepljene, uravnotežene, takojšnje, preobrazbene in ambiciozne ukrepe za blažitev in prilagajanje pred letom 2030 in po njem v vseh sistemih, pa tudi poti in priložnosti za uskladitev svetovnih finančnih tokov s cilji Pariškega sporazuma. V tej zvezi POZIVA, naj izid prvega pregleda globalnega stanja pogodbenicam in nepogodbenim deležnikom zagotovi konkretna politična sporočila, s pomočjo katerih bi spodbudili ukrepanje na terenu in okrepili mednarodno sodelovanje, hkrati pa vse pogodbenice, zlasti večja gospodarstva, POZIVA, naj pripravijo in sporočijo dolgoročne strategije za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, vključno s ciljem, da čim prej, najpozneje pa do leta 2050, dosežejo neto ničelne emisije toplogrednih plinov, in zaporedne okrepljene nacionalno določene prispevke, ki so v skladu z ohranjanjem omejitve 1,5 °C dosegljivi, vključijo cilje glede zmanjšanja emisij v celotnem gospodarstvu, ki zajemajo vse toplogredne pline. Poleg tega POZIVA Odbor na visoki ravni za pregled globalnega stanja, naj nujno zagotovi politični zagon za uspešen izid prvega pregleda globalnega stanja pred konferenco CMA5 in med njo ter POZDRAVLJA rezultate vrha generalnega sekretarja ZN o podnebnih ambicijah.
31. POZDRAVLJA začetek delovnega programa za blažitev podnebnih sprememb za nujno okrepitev ambicij in izvajanja blažitve v tem ključnem desetletju (v nadaljnjem besedilu: delovni program za blažitev) ter izbor pravičnega energetskega prehoda kot letošnje letne tematike. POZIVA, naj se v delovnem programu za blažitev zberejo primeri dobre prakse in zagotovijo izvedljive rešitve, ki lahko vsem pogodbenicam omogočijo zmanjšanje emisij iz energetskega sektorja, ki ima največji potencial za zmanjšanje emisij in nudi stroškovno učinkovitejše ukrepe, zaradi česar lahko najlažje prispeva k okrepljenim ambicijam in izvajanju v tem ključnem desetletju. Poleg tega POZIVA, naj se na vsakoletni ministrski okrogli mizi na visoki ravni o ambicijah pred letom 2030 nujno preučijo te rešitve, da bi sprožili politično spodbudo za njihovo izvajanje na nacionalni ravni in jih upoštevali v nacionalno določenih prispevkih z namenom povečati svetovne ambicije, vse pogodbenice pa POZIVA, naj na konferenci COP28 sprejmejo pomembno in ambiciozno odločitev o delovnem programu za blažitev.

32. POZDRAVLJA oblikovanje delovnega programa za pravični prehod o načinih za doseg ciljev Pariškega sporazuma in SE ZAVEZUJE konstruktivnemu sodelovanju s pogodbenicami, da bi sprejeli odločitev o njegovem področju uporabe in zasnovi, ki naj bi ju preučili in sprejeli na konferenci CMA5. POZIVA, naj bo delovni program osredotočen na ljudi, naj pri njem nihče ne bo zapostavljen in naj ustvari prostor, v katerem bodo lahko vse pogodbenice in nepogodbeni deležniki sodelovali ter zagotavljali in črpali informacije o pravičnem prehodu, s tem pa okrepili svojo zmogljivost za izvedbo pravičnega prehoda, ki bo doma temeljil na smiselnem in učinkovitem socialnem dialogu ter vključujočem sodelovanju vseh.
33. POZDRAVLJA obogateni dialog, ki je potekal v okviru delovnega programa Glasgow-Šarm el Šejk o globalnem prilagoditvenem cilju, ki je olajšal izmenjavo različnih vizij ter učenje o najboljših praksah in izkušnjah, ki lahko navdihnejo opredelitev skupnih prednostnih nalog za globalne ukrepe, ki podpirajo napredek pri izvajanju in doseganju globalnega prilagoditvenega cilja. POUDARJA, da je treba zagotoviti vključujoče, lokalne in participativne procese ter zaščititi najrevnejše in najranljivejše pred podnebnimi spremembami, in VNOVIČ POTRJUJE, da je EU trdno zavezana konstruktivnemu sodelovanju za doseg dogovora na konferenci COP28, da se zagotovi učinkovit okvir, ki bo z izvedljivimi cilji okrepil cikel prilagoditvene politike za usmerjanje doseganja globalnega prilagoditvenega cilja in pregled splošnega napredka pri njegovem doseganju.
34. OPOZARJA, da Glasgowski podnebni pakt poziva razvite države pogodbenice, naj do leta 2025 v primerjavi z ravnmi iz leta 2019 nujno vsaj podvojijo skupno zagotovljeni obseg podnebnega financiranja za prilagajanje, namenjenega državam v razvoju, v kontekstu vzpostavljanja ravnotežja med blažitvijo in prilagajanjem z zagotavljanjem večjega obsega financiranja. IZPOSTAVLJA zavezo EU, da bo imela vodilno vlogo pri skupnih prizadevanjih za povečanje in mobilizacijo financiranja prilagajanja s posebnim poudarkom na revnih in ranljivih državah in skupnostih, zlasti najmanj razvitih državah in malih otoških državah v razvoju.

35. VNOVIČ POTRJUJE, da je EU še naprej zavezana popolni operacionalizaciji mreže iz Santiaga, da bi čim prej, najpozneje pa do izvolitve gostiteljice sekretariata mreže in svetovalnega odbora na konferenci CMA5, preprečili, minimalizirali in obravnavali izgube in škodo, povezane s škodljivimi učinki podnebnih sprememb, ter tako še okrepili globalno usklajevanje za spodbuditev tehnične pomoči, ki temelji na povpraševanju ter jo nudijo ustrezne organizacije, organi, mreže in strokovnjaki za izvajanje zadevnih pristopov v državah v razvoju, ki so še posebej izpostavljene škodljivim učinkom podnebnih sprememb.
36. POZDRAVLJA delo sekretariata UNFCCC in prehodnega odbora za operacionalizacijo novih ureditev financiranja, vključno s skladom, v zvezi z odzivanjem na izgube in škodo ter v zvezi z maksimizacijo podpore iz obstoječih ureditev financiranja pri odzivanju na izgube in škodo, povezane s škodljivimi učinki podnebnih sprememb. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE priporočila prehodnega odbora za izgube in škodo, ki bodo obravnavana na konferenci COP28. VNOVIČ POTRJUJE svojo zavezanost operacionalizaciji odločitve o novih ureditvah financiranja, vključno s skladom, ki je bila sprejeta na konferenci COP27, za pomoč državam v razvoju, ki so še posebej izpostavljene škodljivim učinkom podnebnih sprememb. POUDARJA, da pri ocenjevanju podnebnih tveganj in ranljivosti niso pomembni le tradicionalni kazalniki, ter Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE nadaljevanje Glasgowskega dialoga med pogodbenicami, ustreznimi organizacijami in deležniki. POUDARJA tudi, da bi morale nove ureditve financiranja, vključno s skladom, temeljiti na opredeljenih prednostnih vrzelih v obstoječem finančnem okolju v okviru UNFCCC in Pariškega sporazuma in zunaj njiju, da se morajo osredotočati na države v razvoju, ki so še posebej izpostavljene škodljivim učinkom podnebnih sprememb, da morajo temeljiti na široki bazi prispevajajočih držav ter da morajo poleg tega upoštevati usklajevanje, skladnost in dopolnjevanje z obstoječimi ureditvami financiranja.

37. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE nadaljevanje razprav o novem skupnem količinsko opredeljenem cilju za podnebno financiranje v okviru smiselnih blažitvenih ukrepov in preglednosti pri izvajanju, ki bo ob upoštevanju potreb in prednostnih nalog držav v razvoju kot globalno prizadevanje – iz najrazličnejših virov, tako javnih kot zasebnih – prispeval k ciljem Pariškega sporazuma, tudi v okviru uskladitve finančnih tokov s potjo, ki vodi v razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, ki je hkrati odporen proti podnebnim spremembam. Odločno SPODBUJA razpravo o razširitvi baze držav, ki prispevajo k novemu skupnemu količinsko opredeljenemu cilju, ki odraža dinamično naravo zmogljivosti, v prihodnjih dialogih tehničnih strokovnjakov in ministrskem dialogu na visoki ravni na konferenci COP28. POZIVA vse pogodbenice Pariškega sporazuma, ki to lahko storijo, naj prispevajo k temu globalnemu prizadevanju.
38. POZDRAVLJA dialog iz Šarm el Šejka o izmenjavi mnenj in boljšem razumevanju področja uporabe člena 2, odstavek 1(c), Pariškega sporazuma ter o njegovem dopolnjevanju s členom 9. VNOVIČ POUDARJA, da izvajanje ukrepov za doseg cilja iz člena 2, odstavek 1(c), ne bo nadomestilo zagotavljanja podnebnega financiranja državam v razvoju in s tem povezanih obveznosti razvitih držav. SPODBUJA zasebni sektor in druge ključne deležnike, naj okrepijo svoje ukrepe in sodelujejo v tej razpravi, da bi našli rešitve za odpravo ovir pri mobilizaciji zasebnega financiranja za podnebne ukrepe. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE izid obeh delavnic v letu 2023 in poročilo za obravnavo s konference CMA5 o razpravah na teh delavnicah, PRIČAKUJE pa tudi, da bo na konferenci COP28 določena nova namenska točka dnevnega reda za usmeritev in pospešitev razprav ter skupnega razumevanja o tem, kako uresničiti cilj uskladitve finančnih tokov s potjo, ki vodi v razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, ki je hkrati odporen proti podnebnim spremembam, kot ključen dejavnik mobilizacije obsežnejšega financiranja. V tej zvezi IZPOSTAVLJA prizadevanja koalicije finančnih ministrov za podnebne ukrepe.

39. čeprav mora biti poudarek še naprej na domačem zmanjšanju emisij in povečanju odvzemov, PRIZNAVA potencial člena 6 za spodbujanje nadaljnjih ambicij za odpravo vrzeli pri omejitvi globalnega segrevanja na 1,5 °C ter spodbujanje udeležbe zasebnega sektorja pri podnebnih ukrepih ter mobilizacije finančnih in nefinančnih sredstev zanje ob hkratnem upoštevanju okoljskih in socialnih zaščitnih ukrepov, spoštovanju človekovih pravic in zaščiti pred tveganji, povezanimi s podnebjem. POUDARJA, da je treba nujno zagotoviti, da uporaba člena 6 prispeva k dolgoročnim ciljem Pariškega sporazuma, spodbuja ambicije, ščiti biotsko raznovrstnost, varuje naravne ponore, podpira preobrazbene naložbe in trajnostni razvoj ter zagotavlja okoljsko celovitost, hkrati pa spoštuje človekove pravice, vključno s pravicami domorodnih ljudstev iz Deklaracije ZN o pravicah domorodnih ljudstev. POUDARJA, da je treba mehanizme iz člena 6 natančno uskladiti z nacionalno določenimi prispevki držav gostiteljic, njihovimi dolgoročnimi strategijami za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in cilji Pariškega sporazuma, pri tem pa spoštovati prispevke držav gostiteljic ter ohraniti prostor za večje ambicije z delitvijo koristi blaženja podnebnih sprememb in preprečevanjem vezanosti na netrajnostne ravni emisij, zagotavljanjem preglednosti in dodatnosti, obravnavanjem nestalnosti in izogibanjem dvojnemu štetju med udeleženci iz člena 6 ter izboljšanjem zanesljivih in preglednih postopkov merjenja, poročanja in preverjanja v vseh sektorjih. IZPOSTAVLJA pomen zagotovitve trdne, izčrpne in pregledne infrastrukture in poročanja, da se omogoči centralizirano sledenje enotam od njihove izdaje do njihovega preklica. POUDARJA pomen krepitve zmogljivosti držav v razvoju za zanesljivo izvajanje tržnih dejavnosti v okviru Pariškega sporazuma. POZDRAVLJA poziv k ukrepanju za trge ogljika, usklajene s Pariškim sporazumom, ki je bil objavljen na vrhu o novem globalnem finančnem paktu.

40. JE ODLOČEN, da bo sodeloval z vsemi pogodbenicami, da bi:

- še naprej spodbujali izvajanje okvira za večjo preglednost;
- še naprej spodbujali vključujočo razpravo o prihodnosti UNFCCC s poudarkom na racionalizaciji programov in izboljšanju učinkovitosti procesa ob hkratnem zagotavljanju vključevalnosti in nudenju več prostora, pa tudi spodbujanju digitalne udeležbe v okviru procesa UNFCCC, da bi si prizadevali za večjo ambicioznost in okrepljeno izvajanje;
- pospešili ambiciozno izvajanje Glasgowskega delovnega programa o ukrepih za krepitev vloge na področju podnebja (ACE) in njegovega akcijskega načrta;
- obravnavali razsežnost spola, da se izkoristi celoten potencial podnebnih politik in podprejo celoviti ukrepi za dosego enakosti spolov, tudi z nadaljnjim izvajanjem okrepljenega delovnega programa iz Lime o enakosti spolov in njegovega drugega akcijskega načrta za enakost spolov;
- nadaljevali razprave v okviru novega skupnega delovnega programa iz Šarm el Šejka o izvajanju podnebnih ukrepov na področju kmetijstva in prehranske varnosti ter sprejeli časovni načrt, v katerem bo predstavljeno njegovo delo do konference COP31 (ki bo leta 2026).

41. IZPOSTAVLJA pomen ukrepanja nepogodbenih deležnikov, tudi v okviru procesa UNFCCC, in SPODBUJA njihova nadaljnja prizadevanja za učinkovito izvajanje Pariškega sporazuma in izvajanje izidov pregleda globalnega stanja, tudi prek svetovnega programa za ukrepanje proti podnebnim spremembam. POZIVA k tovrstnim prizadevanjem, ko gre za doseganje ciljev Pariškega sporazuma, tudi s preglednimi in trdnimi zavezami glede neto ničelnih emisij, ki omogočajo prevzemanje odgovornosti in so podprte z verodostojnimi akcijskimi načrti, v skladu s priporočili strokovne skupine generalnega sekretarja ZN o zavezah nedržavnih subjektov glede neto ničelnih emisij.

42. SE ZAVEDA odločnih pozivov civilne družbe, zlasti mladih, k ambicioznejšim in hitrejšim podnebnim ukrepom ob upoštevanju medgeneracijske pravičnosti ter PRIZNAVA potrebo po vzpostavitvi družbeno koristnega ekološkega prehoda, v katerem bodo upoštevane potrebe državljanov in državljanek; v zvezi s tem PRIZNAVA tudi pomen udeležbe javnosti in dejavnega sodelovanja, pa tudi dostopa do informacij pri načrtovanju in izvajanju podnebnih ukrepov.
43. PRIZNAVA vodilno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri pospeševanju in širitvi podnebnih ukrepov ob hkratnem učinkovitem vključevanju državljanov in državljanek v proces preobrazbe v trajnostni življenjski slog ter trajnostne vzorce potrošnje in proizvodnje, obenem pa POUDARJA, da je treba lokalne in regionalne oblasti bolj vključiti v proces izvajanja nacionalno določenih prispevkov, nacionalnih načrtov prilagajanja in dolgoročnih strategij za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov.
44. IZPOSTAVLJA pomen večdeležniških pobud ter zavez držav in zasebnih subjektov za pospešitev izvajanja podnebnih ukrepov v vseh sektorjih.

DRUGE MEDNARODNE ORGANIZACIJE IN PROCESI

45. POUDARJA, da so podnebne spremembe in krize izgube biotske raznovrstnosti, dezertifikacija, onesnaževanje ter degradacija tal, vode in oceanov med seboj tesno povezani in se medsebojno krepijo, POUDARJA pa tudi, da se je mogoče z njimi uspešno spoprijemati le s skladnim pristopom, ki vključuje vzajemno koristne strategije z močnimi socialnimi in okoljskimi zaščitnimi ukrepi, vključno s sonaravnimi rešitvami, kot so bili opredeljeni na petem zasedanju skupščine Združenih narodov za okolje (dok. UNEP/EA.5/Res.5). SPODBUJA pogodbenice, naj sonaravne rešitve vključijo v svoje nacionalno določene prispevke, dolgoročne strategije za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in nacionalne načrte prilagajanja. POZIVA k tesnejšim povezavam in močnejšim sinergijam med konvencijami iz Ria in drugimi večstranskimi okoljskimi sporazumi ter drugimi ustreznimi pobudami ZN in mednarodnimi procesi. IZPOSTAVLJA, da je treba medsebojno povezavo med vodo in podnebjem obravnavati odločno in celostno.

46. OSTAJA TRDNO ZAVEZAN krepitvi sinergij med UNFCCC in Konvencijo Združenih narodov o biološki raznovrstnosti, med drugim uskladitvi s Kunminško-montrealskim svetovnim okvirom za biotsko raznovrstnost, sprejetim na konferenci COP15.2 decembra 2022 v Montrealu, zlasti njegovemu cilju 8, in desetletjem ZN za obnovo ekosistemov ter podpora njunemu izvajanju, ter nadaljnji nadgradnji ukrepov za vzajemno krepitev posrednih koristi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter za preprečitev izgube biotske raznovrstnosti in obrnitev tega pojava. POZDRAVLJA sodelovanje med IPCC ter Medvladno platformo za znanstveno politiko o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) v sedmem ocenjevalnem obdobju, k čemur so pozvali na 10. plenarnem zasedanju IPBES. OPOZARJA na deklaracijo voditeljev in voditeljic o gozdovih in rabi zemljišč iz Glasgowa, da bi do leta 2030 zaustavili in obrnili trend izgube gozdov in degradacije zemljišč.
47. PRAV TAKO OSTAJA ZAVEZAN krepitvi sinergij med UNFCCC in Konvencijo Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji (UNCCD) prek pobud, kot so Mednarodno zavezništvo za odpornost na sušo (IDRA), Forum ZN za gozdove, Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč, akcijska agenda iz Adis Abebe ter dosežki agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in cilji trajnostnega razvoja. POZDRAVLJA sklepe predsednika Generalne skupščine, sprejete na konferenci ZN o vodi leta 2023, in POZIVA k njihovemu nujnemu hitremu izvajanju ob priznavanju osrednje vloge, ki jo ima voda v agendi za trajnostni razvoj, in izpostavljanju dejstva, da je voda ključna priložnost za dosego blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. POZDRAVLJA TUDI resolucijo Generalne skupščine ZN, ki je bila sprejeta po konferenci ZN o vodi leta 2023 ter izkorišča politični zagon, ki ga je konferenca ustvarila, in ponuja pot naprej pri oblikovanju prihodnjih ukrepov na področju voda v okviru ZN. V tej zvezi OPOZARJA na sklepe Sveta EU o vprašanju vode pri zunanjem delovanju EU in na sklepe Evropskega sveta, v katerih je priznana potreba po okrepljenem ukrepanju na področju voda na ravni EU in na svetovni ravni, ter IZPOSTAVLJA pomen strateškega pristopa k zanesljivi oskrbi z vodo.

48. OSTAJA ZAVEZAN izpostavljanju temeljne vloge, ki jo imajo trajnostno upravljanje oceanov in voda ter zdravi, z vodo povezani ekosistemi za splošno odpornost proti podnebnim spremembam, pa tudi pomena dela v skladu z desetletjem oceanskih znanosti za trajnostni razvoj (2021–2030) in desetletjem ukrepov na področju voda (2018–2028), ki so ju razglasili ZN. Zato POZDRAVLJA dejstvo, da je bil v okviru Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu sprejet Sporazum o ohranjanju in trajnostni rabi morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ), hkrati pa POZIVA k njegovi hitri ratifikaciji in začetku veljavnosti ter k nujnim ukrepom za varstvo oceanov in voda, zlasti v podporo pogajanjem za oblikovanje mednarodnega pravno zavezujočega instrumenta o onesnaževanju s plastiko, tudi v morskem okolju, pri čemer POUDARJA, da so potrebni konkretni dosežki v zvezi s cilji trajnostnega razvoja na področju podnebja, oceanov in voda.
49. OPOZARJA, da sta v šestem ocenjevalnem poročilu IPCC delovne skupine III mednarodno letalstvo in ladijski promet opredeljena kot sektorja, v katerih so potrebni intenzivnejši ukrepi za zmanjšanje emisij. POZDRAVLJA napredek Mednarodne pomorske organizacije (IMO) v revidirani strategiji o toplogrednih plinih, ki določa večje skupne ambicije, v skladu s katerimi bi okrog leta 2050 dosegli neto ničelne emisije toplogrednih plinov iz mednarodnega ladijskega prometa, in okvirni kontrolni točki za leti 2030 in 2040 ter zagotavlja, da se bodo do leta 2030 uporabljala alternativna goriva z ničelnimi in skoraj ničelnimi emisijami toplogrednih plinov. SPODBUJA IMO, naj si še naprej prizadeva za oblikovanje srednjeročnih ukrepov, ki bi morali vključevati standard, ki bo urejal postopno zmanjšanje intenzivnosti emisij toplogrednih plinov iz ladijskih goriv, in mehanizem za določanje cen emisij toplogrednih plinov v pomorstvu, in za njihovo sprejetje do leta 2025. POZIVA države članice ICAO, naj se najpozneje na Skupščini ICAO leta 2025 dogovorijo za znatno povečanje ravni ambicioznosti sheme CORSIA v skladu z doseganjem njenega ambicioznega dolgoročnega cilja in izpolnjevanjem ciljev Pariškega sporazuma.

50. PRIZNAVA ključno vlogo oceanov, njihovo funkcijo „modrega ogljika“, pa tudi ključno potrebo po zaščiti, ohranjanju in obnovi kopenskih ekosistemov, vključno z gozdovi, ter celinskih in obalnih vodnih ekosistemov pri blažitvi posledic podnebnih sprememb, prilagajanju nanje in krepitevi odpornosti proti njim. POZDRAVLJA letni dialog o oceanih in podnebnih spremembah v okviru UNFCCC.
-